

מאור עינים

חידושי תורה על הפרשה

גליון מס' 4

וירא תשפ"ב

מכאן רואים שאברהם אבינו נתן לאורחיו הרגשה טובה כאילו הם עושים לו טובה שאוכלים אצלו, לכן אמר להם, אנא תאכלו, לא בשבילכם, אלא לכבודי. והאורחים לא סרבו, אלא אמרו לו, כן תעשה כאשר דברת, משום 'שכל מה שיאמר לך בעל הבית עשה חוץ מצא' (פסחים פו:).

(יח, ט) ויאמרו אליו איה שרה אשתך, ויאמר הנה באהל.

כתב ברש"י, יודעין היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן היתה אלא להודיע שצנועה היתה כדי לחבבה על בעלה וכו'. הנה באהל. צנועה היא.

ע"י צניעותה, האשה חביבה על בעלה.

(יח, ט-י) ויאמרו אליו איה שרה אשתך, ויאמר הנה באהל. ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה-בן לשרה אשתך וכו'.

פי' רש"י, הנה באהל, צנועה היא.

כאן אפשר לראות שע"י הצניעות של האשה אפשר לזכות לבנים טובים.

וכן מצאנו בתמר בגמ' מגילה (דף י:), דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן, כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה, זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים. מנא לן, מתמר וכו'. וביומא (דף מז.), ת"ר, שבעה בנים היו לה לקמחית, וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים, מה עשית שזכית

(יח, ב) וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה.

כתב רש"י, שהמלאכים לא רצו להטריח את אברהם, שראוהו שהיה מתיר וקושר תחבושת המילה, ואף-על-פי שיודעים היו שיצא לקראתם, עמדו במקומם לכבודו להראותו שלא רצו להטריחו, וקדם הוא ורץ לקראתם.

נמצא לפ"ז שבגלל שרצו לכבדו, הם יותר הטריחו אותו. נלמד מכאן, שעדיף להטריח אדם אם עי"ז הוא מתכבד, ואין לחשוש בזה שמטריחו.

(יח, ד) יוקח-נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ.

לכאורה למה אמר 'מעט' מים?

וראיתי ב'אור החיים' שכתב, אומרו 'מעט' זה מנהגו לומר לאורחים כי אין טורח הרבה עליהם שלא לבישם.

ובספר 'אילת השחר' תירץ, מה שאמר 'מעט' מים, אולי משום שאסור לבזבז המים, כדאיתא ביבמות (יא:), דלא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם.

(יח, ה) ואקחה פת-לחם וסעדו לבכם אחר תעברו, כי-על-כן עברתם על-עבדכם, ויאמרו כן תעשה כאשר דברת.

כתב ברש"י, על כן עברתם, כי הדבר הזה אני מבקש מכם מאחר שעברתם עלי, לכבודי.

לכך. אמרה להם, מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי וכו'.

ובתהילים (קכח, ג), 'אֲשַׁתְּךָ פָּגַפְן פְּרִיָּה בְּיַרְפְּתֵי בֵיתְךָ בְּנִיָּה פְּשַׁתְּלֵי זִיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ', דהיינו, כשאשתך בירכתך בניך, שהיא צנועה, תזכה שבניך כשתלי זיתים סביב לשולחןך.

(יט, יא) ואת האנשים אשר-פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד-גדול, וילאו למצא הפתח.

נ"ל שהיה כאן מידה כנגד מידה, שהרי החטא התחיל ע"י שראו את האורחים בביתו של לוט, לכן גם הכו בסנורים כדי שלא יראו אותם, וגם כדי שלא יזיקו ללוט.

(יט, יד) ויצא לוט וידבר אל חתניו לוקחי בנותיו ויאמר קומו צאו מן-המקום הזה כי-משחית ה' את העיר, ויהי כמצחק בעיני חתניו.

לכאורה קשה, והרי כל אנשי העיר הכו בסנורים, וגם חתניו הכו בהם, כלשון הפסוק 'כָּל הָעָם מְקַצֵּה' (ד'), וא"כ כיצד הם לא האמינו לו שבאמת הקב"ה הולך להשחית את סדום, וצחקו עליו?

ונראה משום שזה דרכם של רשעים, ללעוג לכל דבר, גם שרואים דברים שיש לחשוש בהם שיכולים להזיק להם. שעבירה מטמטמת לכו של אדם.

(כ, יז) ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו.

שלחתי לשאול למרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, והרי הגמ' בב"ב אומרת (דף טז:), רבי שמעון בן יוחי אומר אומר, אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד נתרפא. לכאורה א"כ למה האבן לא רפא אותם?

וכתב בז"ל: 'מי שנענש בשביל שפגע בצדיק אינו יכול להתרפאות עד שיפייסנו'. ע"כ.

ויש להוסיף שזהו גמ' בשבת (דף קיט.), 'אמר רב כל המבזה ת"ח אין לו רפואה למכתו', ולכן כאן שהיה פגיעה בצדיק, האבן לא רפה אותם.

וכשאברהם מל את עצמו, מובא ברש"י לעיל (יח, ב), והנה שלשה אנשים, אחד לרפאות את אברהם. לכאורה למה שם האבן לא ריפא אותו.

ונראה משום שאין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים.

(כ, יח) כי-עצר ה' בעד כל-רחם לבית אבימלך, על דבר שרה אשת אברהם.

כתב רש"י, על דבר שרה, על-פי דבורה של שרה.

דומה לזה מצאנו בפר' לך לך (יג, יז), 'וַיִּנָּע יְהוָה אֶת פְּרִעָה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ אַבְרָם', כתב רש"י שם, על פי דבורה. אומרת למלאך 'הך' והוא מכה.